

A XII. ORSZÁGOS FAKITERMELŐ VERSENY ÉS TAPASZTALATAI

BURJÁN ÁRPÁD

Ez év augusztus 24—27 között a Somogyi EFAG kardosfai erdészetének ropolyi kerületében került megrendezésre az idei országos fakitermelő verseny. Első ízben volt házigazdája a somogyi gazdaság ennek az immár szép hagyományokkal rendelkező szakmai versenynek, amely minden alkalommal túlnő ezeken a kereteken és a hazai szakemberek találkozájává és tapasztalat-cseréjévé is válik. Ezúttal 20 erdő-, illetve vadgazdaságtól és két szakszövetkezettől 112 fakitermelő és anyagmozgató versenyző gyűlt egybe, hogy össze-merje tudását.

Általános vélemény és tapasztalat volt, hogy ez a verseny tovább növelte a hazai fakitermelő versenyek tekintélyét és szerepét, ami tudvalevőleg alapját képezheti a nemzetközi versenyeken való sikeres szereplésnek is. Ideálisan szép környezetben, remek időjárási viszonyok között zajlott le a találkozó. A FAGOK megbízásából a versenyt rendező Somogyi EFAG jól összefogott szervezéssel biztosított minden olyan alapfeltételt, amely az egyes versenyszámok zavartalan lebonyolítását lehetővé tette.

Az eredmények ismereteseek. Túl az egyes versenyszámok és az összetett bajnokság győztesein, egyetérthetünk *Takács László* gazdasági igazgatónak a megnyitóban elhangzott szavaival, miszerint mindenki, aki részt vett ezen a versenyen, nyertesnek tekinthető, mert gazdagodott szakmai tapasztalatokban, versenyfogásokban, és az erdészársadalomhoz tartozás érzésében is.

Az Erdészeti Tudományos Intézet hagyományosan, a versenybíróság megszervezésében, a verseny és az értékelő munka lebonyolításában működött közre, de részt vállalt az előzetes szervezés más vonatkozásaiban is. Biztosította a versenyeredmények egzaktt értékeléséhez szükséges műszereket, segédleteket. Ez a tevékenység lehetővé tette a versenyzéssel, versenyszámokkal kapcsolatos tapasztalatok felhalmozódását is. Ezekből kívánok ezúttal néhányat ismertetni, mind a szakmai munka, mind az eljövendő versenyek színvonalának további emelése érdekében.

A teljes versenysorozat előkészítő száma a *motorfűrészlánc élesítés*. Az eddigi ismeretek alapján kívánatos lenne, hogy nagyobb súlyt, fontosságot kapjon elsősorban a versenyzők otthoni felkészülésében, sőt a gyakorlati munkájában.

A tapasztalat az, hogy a versenyzők igyekeznek minél rövidebb idő alatt befejezni, és ennek érdekében sem sablont, sem más mérőműszert nem használnak, holott a 15 perces versenyidő elégséges lenne a szakszerű, gondos élezés lefolytatására is. Nyilvánvaló, hogy ezek a szakmunkások a gyakorlati életben sem éleznek másképpen. Ezt mutatja az egy fűrészláncre jutó fűrészelt famennyiség országosan alacsony mutatója is.

Túl a népgazdasági jelentőségen, a munkavégzés élettani következményei sem elhanyagolhatók. Tudvalevő, hogy a rosszul élezett fűrésszel való munka

következtében növekszik a rezgésártalom, amely hosszú távon súlyos megbetegedéseket okozhat. Mindezek a tényezők megkívánják, hogy a gazdaságok szakvezetői olyan irányba hassanak, hogy az élezés minősége a jövőben javuljon.

A döntés és gallyazás versenyszámai mindig a legnehezebb és a legnehezebben értékelhető versenyszámoknak bizonyultak. Tekintettel arra, hogy célszerűen, valós körülmények között zajlanak, az azonos feltételek mindig csak bizonyos határokon belül valósíthatók meg. Ez a szórás a jövőben legfeljebb szűkíthető a területnek, illetve fajának függvényében, de teljesen soha ki nem küszöbölhető.

Általános tapasztalat, hogy a versenyzők nem érzik át az irányított döntés fontosságát és ennek megfelelően nem is valósíthatják meg azt a kívánt mértékben. Pedig a korszerűen szervezett hosszúfás munkarendszerek alapvető feltétele a jól megválasztott döntési irány, amely nemcsak a közelítés kapcsolódó munkaszakaszát határozza meg alapvetően, de döntően befolyásolja a gallyazás egyszerűbb, vagy nehezebb elvégezhetőségét, összességében a fakitermelési folyamat egészét. Mindenképpen nagy súlyt kell fektetni továbbra is ennek a nehéz és fontos tevékenységnek a gyakorlati munkában történő javítására.

A motorfűrész szerelés versenyszámában a szándékosan szűk időkeretek között hatásosan érvényesült a jól begyakorolt szerelési fogások ismerete vagy hiánya. Ennek megfelelően a mezőny nagy része a minimális pontszámot sem érte el, vagy csak a körül teljesített. Ez is igazolja azt, hogy célszerű rutinná fejleszteni fakitermelő szakmunkásainknál a szerelés mesterfogásait. Ez a teljesítmény fokozásának jelentős eszköze lehet.

A pontossági és a lánckímélő darabolás versenyszámjai a versenysorozat egyik legmutatósabb részét képezik, tekintve, hogy végig a nézőközönség előtt

Elgondolkodtató a pontossági darabolás sok rossz eredménye

Sok versenyző
gyenge pontja a szerelés

zajlanak. Így annál szembetűnőbbek azok a fogyatékoságok, amelyek a legjobbakat kivéve az egész mezőnyt jellemezték. A vágássíkok merőlegességéről van szó, amely a hibás testtartás vagy a rosszul begyakorolt munkafogások következtében igen kedvezőtlenül sikerülhet. Népgazdasági fontossága jelentős ennek a kérdésnek. A fakitermelési veszteségek további csökkentésének fontos tényezője lehet a vágássíkok merőlegességének javítása a motorfűrész munkában. Hasonló módon jelentkezik a jól megtanult és begyakorolt motorfűrész-tartás előnye a lánckímélő darabolásnál. Amennyiben ezt általánossá tudjuk tenni, csökkenteni fog a földbe-, kőbevágások száma, és nő a fűrészláncok élettartama.

A motorfűrész fakitermelési versenyszámok után a program második részét az ún. *anyagmozgatási versenyszámok* képezik. Tekintettel arra, hogy rövidebb múltra tekinthetnek vissza, mint a verseny többi részszámai, még nem olyan kidolgozottak, mint azok. A verseny legfőbb tapasztalata ezen a téren az, hogy a közelítési szám erőgépe továbbiakban is az *LKT 75 (80)* lesz.

Megoldásra kell kerülnie viszont a jövőben — és ez vonatkozik a *rakodási versenyszámokra* is — egy olyan versenyszabályzatnak, amely a gépkímélő munkát segíti elő. Nem egy esetben fordult elő, hogy közelítésnél a 4. sebességfokozatból már csak kuplungcsúsztatással manőverezte végig a pálya nagyrészét a versenyző, nyilvánvalóan az időnyerés érdekében. Hasonlóan a rakodásnál, amely versenyszámnak a *ZIL—HIAB* rendszer lesz a stabil erőgépe, meg kell oldani azt, hogy a gyorsabb végrehajtás érdekében ne fordulhassanak elő tömlőszakadások, becsipések, és egyéb műszaki hibák a rotornál, amelyek túlnyomórészt a nemkívánatosan magasra felpörgetett fordulatszám, valamint a kapkodás következményei.

Mindezeket a jelenségeket a sebességváltás fokozottabb ellenőrzésével, a fordulatszám maximálásával és általánosságban a bírói tevékenység szigorításával a következő verseny idejére ki kell küszöbölni.

Általánosságban: a szervezés területén célszerű lenne a versenyek propagandáját fokozni (sajtó, rádió, televízió), hogy helyi és szakmai eseményekből mielőbb országos jelentőségű programmá váljék. Ezt elősegítendő a tervek között szerepel minden szám legjobbjainak szakmai bemutatása, oktató, ismeretterjesztő filmre felvétele.

A Miskolc—csanyiki versenypálya mellett a ropolyi is bázisa lehet az elkövetkezendő évek újabb fakitermelő versenyének. Adottságai igen jók és amennyiben a rendezők, a szervezők és a versenyzők is levonják az idei találkozó tanulságait, remélhetjük, hogy évek múltán újra itt találkozunk az erdészeti munka e szép és hasznos seregszemléjén.

634. 0. 189

AZ ERDEI ÖKOSZISZTÉMÁK VIZSGÁLATI EREDMÉNYEI

FEOLVASÓ ÜLÉS

A magyarországi erdei ökoszisztéma-vizsgálatok megismerése, egyeztetése céljából az MTA Erdészeti Bizottságának Környezet és Fatermesztési Alkalmi Bizottsága a VEAB Erdészeti Szakbizottságával és a VEAB Környezetvédelmi és Tájhasznosítási Koordinációs Tanácsa október 13-án Veszprémben felolvasó ülést rendezett.

Az ökoszisztéma a természetnek az a része, ahol az élettelen környezet és a benne kialakuló növény- és állattársulások között meghatározott kölcsönhatás alakul ki, amelynek alapját az élő és élettelen komponensek közötti folyamatos anyagcsere jelenti (Láng, 1978). Az erdei ökoszisztéma fogalma Az Erdő 1977. évi 1. számában Igmándy—Keresztesi—Majer korszerű erdőmeghatározásában jelent meg. E szerint: „Az erdő

a föld felületének fás növényekkel borított része;

— természetes összetételében nyitott és mégis természetes önszabályozással rendelkező szárazföldi környezeti rendszer (ökoszisztéma), amelyben egymásra is tartós hatást gyakorló fák, cserjék és egyéb növények, valamint sajátos állatvilág él,

— amely termőhelyére és közvetlen környezetére is kölcsönhatást gyakorol,

— amelyben állandó, dinamikus, a kezelt erdőben emberi tevékenység befolyásolta változás érvényesül.”

A felolvasó ülés bevezető előadását Láng István az MTA főtákar helyettese „Az ország növényökológiai potenciájának felmérése” címen tartotta. Elmondta, hogy „Az utóbbi egy-két évben világszerte fokozott figyelmet fordítanak a természeti erőforrások számbavételére, hasznosítási lehetőségeinek kidolgozására. A természeti erőforrások között sajátos helyet foglalnak el az ún. „biológiai erőforrások”, amelyek a megújíthatók csoportjába tartoznak. A természeti környezet, a növény- és állatfajok, valamint a tudatos emberi termesztési, tenyészési eljárások közötti szerves kölcsönhatás eredményeként jut hozzá az emberiség az élelmiszerek alapanyagaihoz. Az országban igen jelentős mennyiségű a növényi termelés, egy négyzetméterre évente kéreken egy kilogramm jut. Az össz mennyiségnek kétharmada a szántóföldeken, egynegyede az erdőkben, a többi kertekben, réteken, legelőkön képződik. Távlati tervezésünkhöz jelentős segítséget adhatnak az olyan számítások, amelyek megkísérlik felbecsülni a várható maximális hozamokat, illetve az egyes ökológiai tényezők esetleges korlátozó hatását. Ez indította az MTA 1978. évi közgyűlését olyan állásfoglalásra, amelynek értelmében az MTA, a MÉM, az OVH, az OMF és más szervek képviselőiből alkalmi bizottság alakult az ország ökológiai potenciájának felmérésére és jobb hasznosítására vonatkozó javaslatok kidolgozására. A felmérés kiterjed az ország egész vegetációjára. Az